

20.8.2026

Espoon vammaisneuvosto
Rådet för personer med funktionsnedsättning i Esbo

Espoon vammaisneuvoston lausunto valtuustoaloitteeseen oppimateriaalien saatavuudesta

Vammaisneuvosto kannattaa Elina Kokon ja 37 muun kaupunginvaltuutetun 23.2.2026 jättämää valtuustoaloitetta oppimateriaalien saatavuudesta.

Perustelut

Lähtökohtana oppimateriaalien valintaan tulee aina olla oppilaan tarpeet ja oppimateriaalien tarkoituksenmukaisuus. Materiaalien tulee tukea oppilaan oppimista. Toimintarajoitteiden tai oppimisvaikeuksien yhteydessä tulee selvittää, mitkä oppimateriaalit sopivat oppilaalle. Samalla on varmistettava, että oppilas saa tarvitsemansa apuvälineet oppimisen tueksi.

Eri tavoin toimimisesteiset oppilaat ja opiskelijat saattavat tarvita muusta oppilasryhmästä poikkeavia oppimateriaaleja. Esimerkiksi kuulo- tai näkövammaiset vaikuttavat oleellisesti siihen, millaisia oppimateriaaleja oppilas voi käyttää. Digisaavutettavat oppimateriaalit ovat muunneltavissa oppilaan tarpeiden mukaan. Niissä oppilas voi esimerkiksi valita itselleen sopivimmat fontit tai tekstien taustavärit. Myös fyysiset rajoitteet voivat edellyttää tietynlaisia oppimateriaaleja.

Vammaisneuvoston tietoon on tullut, että oppimateriaalien valinta ja kirjo ovat monesti koulukohtaisia. Joissain kouluissa käytössä ovat paperikirjat, toisissa kouluissa on käytössä enemmän monisteita ja oppilaiden itsetekemiä muistiinpanoja vihkoihin. Osassa kouluista oppilailla on puolestaan käytössä täysin sähköiset oppimateriaalit. Eriyisen haasteelliseksi oppimateriaaliksi vammaisneuvostossa tunnistettiin paperimonisteet, joiden kestävyys oppilaiden arjessa on kyseenalainen. Lisäksi huonoksi oppimateriaaliksi nostettiin oppilaiden itsetekemät muistiinpanot, joiden laatiminen on osalle oppilaista hyvinkin haasteellista. Ilman laadukkaita oppimateriaaleja mm. kokeisiin lukeminen on vaikeaa.

Vammaisneuvosto toivoo, että oppilaalle sopivien oppimateriaalien saamisen prosessit ovat toimivia ja yhdenvertaisia. Erilaisten oppilaiden mahdollisuuteen oppia ei saa vaikuta se, mitä koulua hän sattuu käymään. Sopivien oppimateriaalien saaminen tulee tehdä helpoksi ja vaivattomaksi, jotta oppilaiden ei tarvitse sinnitellä mahdollisten toimintaesteidensä kanssa.

Lopuksi

Vammaisneuvosto huomauttaa, että jokaisen oppilaan tulisi saada apua ja tukea oman oppimistavan oivaltamiseen. Tapoja oppia on monenlaisia ja oikean oppimistavan tukeminen auttaa kaikkia oppilaita koulutyössä.

20.8.2026

Vammaisneuvoston puolesta

Pirkko Kuusela
puheenjohtajaHanna Bäckström
varapuheenjohtajaJakelu: Kasvun ja oppimisen lautakunta
Anna Kilpeläinen, Erityissuunnittelija
KirjaamoTiedoksi: Elina Kokko
Kaupunginhallitus
vammaisneuvosto